

מעקב הומניטרי אוקטובר 2010

סקירה כללית

מטעי זיתים בכפרים הפלסטיניים תל ופרעה, שהוצתו לכאורה על ידי מתנחלים ישראלים מהתנחלות חוות גלעד (נפת שכם). צילום: "יש דין", אוקטובר 2010.

אירועי חודש אוקטובר הדגישו מאפיין כרוני של המשבר בכבוד האדם, המשפיע על אוכלוסיית השטח הפלסטיני הכבוש (שפ"כ): היעדרותו של שלטון החוק וחוסר האחריות (accountability).

מסיק הזיתים, שהחל רשמית בחודש אוקטובר, שובש שוב ושוב בשל מתקפות אלימות מצד מתנחלים. במשך החודש, יותר מ-3,700 עצי זית הוצתו, נעקרו, הורעלו בחומרים כימיים או הושחתו באופנים אחרים. על מנת להגן על החקלאים הצריכים למסוק עצי זית באדמותיהם,

שבסמוך להתנחלויות, הקצו הרשויות הישראליות תקופות זמן נקובות שבמהלכן יכלו החקלאים לעבוד בהגנת צה"ל. ברם, אמצעי זה לא זו בלבד שהטיל את נטל ההסתגלות להגבלות הגישה הישראליות על החקלאים הפלסטינים, במקום על המתנחלים האלימים, אלא שהסתבר גם כלא יעיל ברובו למניעת מתקפות על רכוש, שרובן קורות מחוץ למועדים המוקצים להגנה על חקלאים פלסטיניים. לפי ארגון

ישראלי לזכויות אדם ("יש דין"), למעלה מ-90 אחוזים מהתלונות על אלימות מתנחלים שהוגשו בשנים האחרונות למשטרת ישראל נסגרו בלא הגשת כתבי אישום.

המתקפות העיקשות שמבצעים מתנחלים כנגד פלסטינים ורכושם מתרחשות בהקשר של סירובה המתמשך של ממשלת ישראל לציית לחובתה, מכוח

הנושאים בגיליון זה:

הגדה המערבית: המתיחות בין ישראלים לפלסטינים בגדה המערבית נותרת גבוהה • עלייה חדה במספר התקיפות בהקשר של מסיק הזיתים • דיווחים על עלייה במספר צווי ההריסה בגדה המערבית

רצועת עזה: תקיפות אוויריות והגבלות גישה ישראליות ממשיכות לגרום לנפגעים • נחקר הרג במהלך "עופרת יצוקה" • המצור נמשך; הייצור והשיקום נותרים מוגבלים • גישה הומניטרית לרצועת עזה

נושאים שונים ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש: האשמות התעללות בעצירים פלסטיניים • יום השנה העשירי להחלטה 1325 של מועצת הביטחון של האו"ם

החוק ההומניטרי הבינלאומי, לעצור את העברת אזרחיה אל תוך השפ"כ. בנוסף על החששות שהותוו לעיל בתחום ההגנה על אזרחים, הרחבתה של נוכחות המתנחלים בגדה המערבית הביאה לצמצום השטח הזמין לפלסטינים, כמו גם להרחבת ההגבלות על חופש התנועה שלהם, וכתוצאה מכך להגברת הפגיעות ההומניטריות.

ברצועת עזה, מרבית מטעי הזיתים שהיו קיימים בשטחים המרוחקים עד 1,500 מטרים מן הגדר המפרידה בין עזה לישראל (17 אחוזים משטחי עזה) נעקרו במהלך מתקפת "עופרת יצוקה" הישראלית ובפשיטות המתבצעות באופן סדיר מאז (לרבות 19 פשיטות בחודש זה). כוחות ישראליים מונעים את הגישה לעצים שנותרו בשטחים הללו באמצעות פתיחה ב"יריות אזהרה" של תחמושת חיה. באוקטובר נפצעו בשטחים אלה 11 אזרחים, ביניהם חקלאי קשיש שעסק במסיק זיתים. אף אחד מן המקרים הללו לא הביא לפתיחה בחקירה.

היעדר האחריותיות שהוא אולי הכולט ביותר בשנים האחרונות היה ההימנעות מחקירת האשמות בהפרות שונות של החוק ההומניטרי הבינלאומי וחוק זכויות האדם הבינלאומי במהלך מתקפת "עופרת יצוקה". החודש דיווחו אמצעי התקשורת, מעל דפי השער שלהם, כי לאחרונה נפתחה חקירה פלילית שתבדוק את נסיבותיה של מתקפה אחת שהביאה להרג 21 בני אותה משפחה מורחבת, כולם אזרחים. זהו אמנם צעד חיובי, אבל רובן הגדול של האשמות עדיין אינו נחקר. מבין קומץ החקירות הפליליות שבהן פתחו הרשויות הישראליות הסתיימו רק שלוש בכתבי אישום, וגם אלה רק כנגד ארבעה חיילים בדרגות זוטרות. מן הצד הפלסטיני, רשויות החמאס טרם פתחו בחקירות אמינות של האשמות הנוגעות למתקפות פלסטיניות על אזרחים ישראליים.

היעדר אחריותיות ביחס למשפט הבינלאומי היה זה מכבר מן המאפיינים העיקריים של שליטתה של

ישראל בעזה. חרף העלייה שניכרה לאחרונה בהיקף ובמגוון היבוא המותר לרצועה, ממשיכה אוכלוסיית עזה כולה לשאת בענישה קולקטיבית. רוב רובה של האוכלוסייה נותר "כלוא", כתוצאה מן האיסור הכללי על תנועת בני-אדם במעברים בין עזה לישראל ומצרים. אף שהמעבר אל מצרים (מעבר רפיח) פועל מאז יולי האחרון על בסיסי יומי, רק קטגוריות מוגבלות של בני אדם מורשות לעבור בו. יתרה מכך, ההגבלות הגורפות על יבוא חומרי בניין בסיסיים ועל יצוא סחורות ממשיך למנוע את ההתאוששות הכלכלית, כמו גם את היכולת לטפל בצורכי הדיור והתשתית העצומים - וההולכים וגדלים - בעזה.

אף שלאחרונה אישרו הרשויות הישראליות קומץ של מיזמי בנייה שיבוצעו על ידי ארגונים בינלאומיים, ההתקדמות ביישומם בפועל של המיזמים הללו היתה מועטה. כרגע, המגבלה הקשה ביותר הינה תפוקתו המוגבלת של מתקן השינוע המשמש להעברת חצץ (שרוול המסוע במעבר קרני), הפועל רק יומיים בשבוע. התחייבות קודמת של הרשויות הישראליות להרחיב את משך פעולתו עדיין אינה מיושמת.

גם כן החודש, שני ארגוני זכויות אדם ישראליים ("בצלם" ו"המוקד") הוציאו דוח משותף המבליט האשמות של התעללות בעצירים פלסטיניים המוחזקים במתקן חקירות ישראלי (בפתח תקוה). מן הראוי לציין כי אף אחת (אפס) מבין 645 התלונות שהגישו עצירים פלסטיניים מאז 2001 בגין התעללות בידי חוקרים לא הביאה לפתיחה בחקירה פלילית. כמו כן, שלטונות החמאס ממשיכים למנוע מהחייל הישראלי שנתפס ב-2006 (גלעד שליט) את הזכות הבסיסית לביקורים של הצלב האדום הבינלאומי.

מתן דין וחשבון ביחס למשפט הבינלאומי הן על-ידי יחידים והן על-ידי מדינות הינו תנאי הכרחי להשבת כבודם של קורבנות התעללות ושילית זכויות אדם בסיסיות.

המתיחות בין ישראלים לפלסטינים בגדה המערבית נותרת גבוהה

הפגנות ואלימות מתנחלים ממשיכות לגרום למספר רב של פצועים פלסטינים; מתנחלים השמידו אלפי עצי זית בבעלות פלסטינית במהלך מסיק הזיתים

במהלך חודש אוקטובר נותרה רמת המתיחות בגדה המערבית גבוהה - שלושה פלסטינים נהרגו בהקשר של אלימות ישראלית-פלסטינית, ו-127 נוספים נפצעו; כן נפצעו שלושה ישראלים, ביניהם שניים מאנשי כוחות הביטחון הישראליים ומתנחל אחד.¹

ב-3 באוקטובר ירו כוחות ישראלים והרגו אזרח פלסטיני שניסה להיכנס לירושלים המזרחית בלי היתר כניסה ישראלי. נסיבות התקרית עדיין שנויות במחלוקת, והרשויות הישראליות פתחו בחקירה. יתר ההרוגים היו שני גברים, חברי הזרוע הצבאית של ארגון החמאס (גדודי עז א-דין אל-קסאם), שנהרגו במהלך חילופי ירי עם כוחות ישראלים בשטח של העיר חברון הנתון לשליטת ישראל. השניים נחשדו במעורבות בהריגתם של ארבעה מתנחלים בחברון, בחודש אוגוסט. במהלך העימות המזוין הרסו דחפורים ישראלים באופן חלקי מבנה בן שלוש קומות שבו הסתתרו החמושים הפלסטינים, הריסה שהביאה לעקירתם בכפייה של שלושה בני אדם והשפיעה באופנים אחרים על 24 בני אדם נוספים.

יותר ממחצית ממקרי הפגיעה של פלסטינים החודש (56) התרחשו במהלך ההפגנות השבועיות בגדה המערבית, ביניהם 45 פצועים בכפר נבי סאלח,

ושישה בכפר בית אמר (נפת חברון), במחאה על הגבלות גישה לאדמות חקלאיות.² (ראו גם מסגרת להלן).

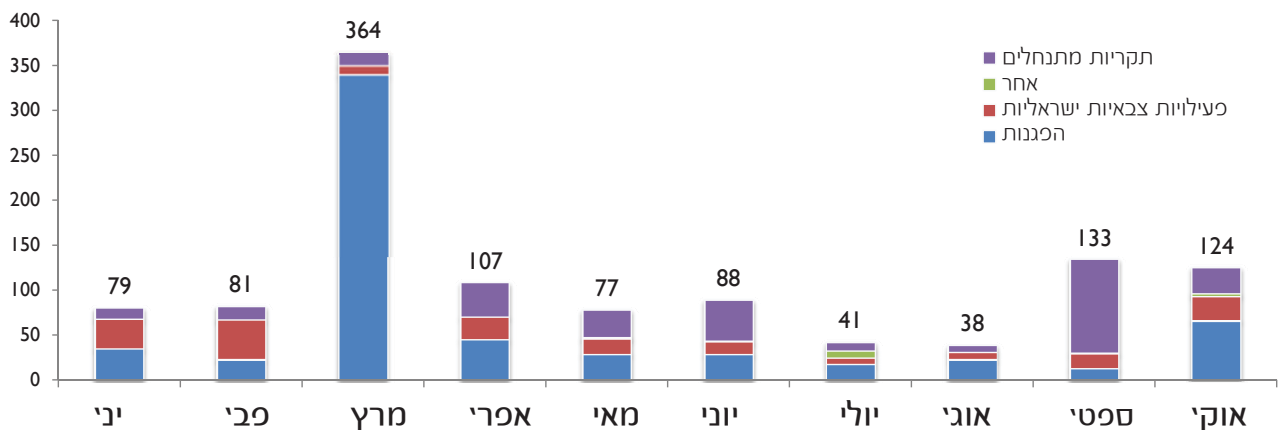
בנוסף על כך נפצעו 23 פלסטינים בעימותים שפרצו בשכונת סילואן שבירושלים המזרחית - עימותים שהמשמעותי ביותר מביניהם התרחש ב-15 באוקטובר: לדברי מקורות מקומיים, כוחות ישראלים ירו מיכלי גז מדמיע על מתפללים שהשתתפו בתפילות יום שישי באזור. המעשה הביא לפריצתם של עימותים עם תושבים פלסטיניים, שבהם נפצעו 15 פלסטינים, ביניהם ילד אחד - מרביתם מפגיעת קליעי מתכת מצופים גומי. בחודשים האחרונים הסלימה האלימות בסילואן בין תושבים פלסטינים למתנחלים, יחד עם המאבטחים החמושים הפרטיים שלהם ומשטרת ישראל. כוונתה המוצהרת של העירייה להרוס חלק מן השכונה (אל בוסתאן) ולעקור בכפייה את תושביה הפלסטיניים על מנת לפנות מקום לפארק שעשועים תרמה גם היא לעליית המתיחות.

עלייה חדה במתקפות מתנחלים בהקשר של מסיק הזיתים

אלימות מתנחלים מחוץ לירושלים המזרחית אחראית למרבית מקרי הפגיעה הנותרים (27 נפגעים).

בד בבד עם תחילתה של עונת המסיק, דווח על לפחות 50 תקריות של נזק לרכוש פלסטיני שביצעו מתנחלים - פי שניים בקירוב מהמוצע החודשי של

מקרי פגיעה של פלסטינים בגדה המערבית כתוצאה ישירה של הסכסוך, 2010

צמצום הגישה לאדמות בבית אמר מביא להפגנות מחאה שבועיות

מאז מאי 2008, מקיים הכפר בית אמר שבכנפת חברון מדי שבוע הפגנות מחאה נגד הגבלות הגישה לאדמות שליד התנחלות כרמי צור. קודם לתאריך זה החלו להיערך הפגנות יומיות כאשר, בשנת 2006, הקים הצבא הישראלי גדר המהווה מלכודת סביב כ-600 דונמים מהאדמות החקלאיות של הכפר, המשמשות בעיקר לגידול ענבים. החקלאים הרוצים להגיע לאדמות נאלצים לעבור בשער חקלאי, שאף שהוא אמור להיפתח פעמיים בחודש, נפתח בשנת 2007 רק במשך יומיים, ובשנת 2008 נפתח ליום אחד בלבד; מאז נותר השער סגור. עצים רבים מתו בשל חוסר טיפול ותחזוקה, דבר המשפיע על מחייתן של 12 משפחות (או כמעט 150 בני אדם).

את ההפגנות מקיימים בעיקר תושבי הכפר, לצד פעילים בינלאומיים וישראלים, והן נערכות בשטח שליד השער. לעיתים קרובות מתפתחות ההפגנות לעימותים, שבמהלכם מיידים פלסטינים אבנים וכוחות ישראליים יורים מיכלי גז מדמיע, רימוני הלם וקליעי מתכת מצופים גומי. מאז תחילת השנה נפצעו בהפגנות השבועיות בכפר 26 פלסטינים, נתון המייצג ארבעה אחוזים מסך הפצועים ברחבי הגדה המערבית באותה תקופה.

נטל ההסתגלות להגבלות הגישה על החקלאים הפלסטיניים, במקום לטפל באלימות המתנחלים. למעשה, מרבית המתקפות העונה התרחשו מחוץ לתקופות הזמן שהוקצו להגנת החקלאים הפלסטיניים, כשהחילים לא נכחו במקום, והביאו לאובדני רכוש משמעותיים. יתרה מכך, לדברי עמותת "יש דין", ארגון זכויות אדם ישראלי, רובן הגדול של תלונות שהגישו פלסטינים לרשויות הישראליות נסגרו מבלי שאיש יימצא אחראי למעשי התקיפה.

בנוסף על הנזק לאלפי עצים וגניבת היבול, שקרו מאז תחילתה של עונת המסיק הנוכחית, יש דיווחים נרחבים על עצים שניזוקו עוד קודם לעונה, בחודשים שבהם לחקלאים פלסטיניים יש רק גישה מעטה - או שאין להם כלל גישה - לרכוש החקלאי הפרטי שלהם. עד עתה, מאז תחילת השנה, גילו החקלאים, כשהורשו לגשת לשטח בפעם הראשונה זה מספר חודשים, יותר מ-2,000 עצים שניזוקו.³

כמו כן הוצת החודש והושחת מסגד בכפר בית פגיר (נפת בית לחם), תקרית חמישית מסוג זה השנה. בתקרית הוצתו ספרי קוראן, וכמה מעמודי המבנה ניזוקו. על הקירות הפנימיים של המסגד הוססו כתובות ובהן מגיני דוד וסיסמאות בעברית שבהן נאמר "תג המחיר" ו"נקמה". בתקרית חמורה אחרת, שהתרחשה ב-20 באוקטובר בכפר א-סאווייה

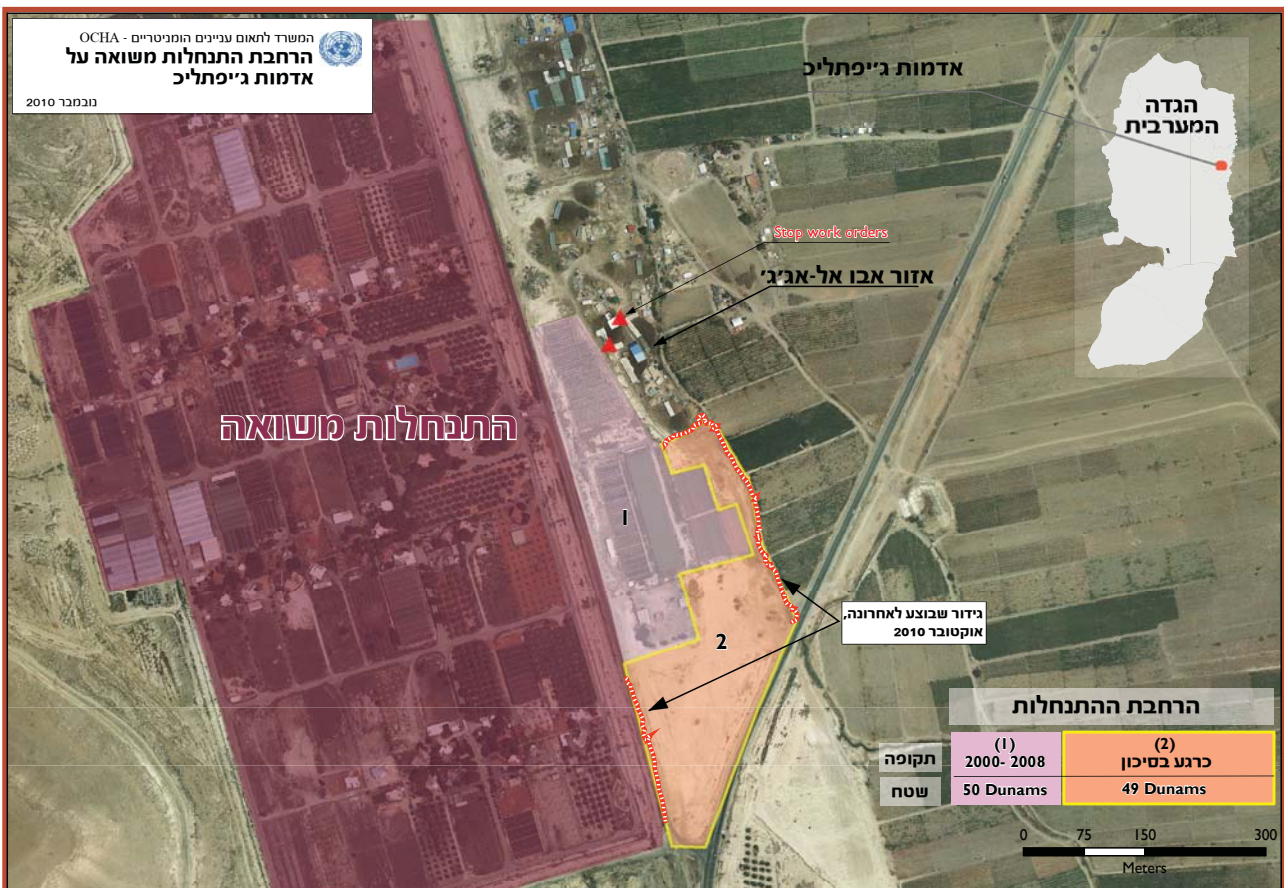
תקריות כאלה בתשעת החודשים שקדמו לכך. יותר מ-37,000 עצי זיתים הוצתו, נעקרו, הורעלו בחומרים כימיים או הושחתו באופנים אחרים.

בניסיון למנוע תקיפות מתנחלים, הקצה הצבא הישראלי תקופות זמן מוגבלות, שבהן הורשו חקלאים לגשת תחת הגנתו של צה"ל למטעי זיתים השוכנים בקרבת התנחלויות מסוימות. אמצעי זה מטיל את

גורמים מרובים משבשים את הפיריון בענף הזיתים

דוח שפרסם השבוע ארגון Oxfam (בריטניה) מתייחס לכמה מגורמי המפתח המחבלים בפיריון בענף הזיתים. בנוסף על הגבלות גישה שמטיל הצבא הישראלי והמתקפות שמבצעים מתנחלים, זיהה הדוח את הקשיים הבאים:

- תמיכה מוגבלת מצד משרד החקלאות הפלסטיני.
- היעדר גישה, עבור מרבית החקלאים, לאשראי בתנאים שיוכלו להרשות לעצמם
- היעדר גוף מתאם יעיל שיוכל להעלות את התחרותיות של הענף ואת הגישה שלו לשווקים חיצוניים
- כמת משקעים מופחתת (מרבית עצי הזית גדלים בתנאי בעל, כלומר ניזונים ממי גשמים בלבד)

באוקטובר ניסו מתנחלים מהתנחלות משואה (אוכלוסייה - 140) להשתלט על כ-49 דונמים של אדמות השייכות לכפר אל גייפתיכ (אוכלוסייה: 5,000), השוכן בשטח C בבקעת הירדן. האדמות, הממוקמות בין כביש 90 לכביש המוביל להתנחלות, הן חלק משטח אבו אל-אגי של הכפר גייפתיכ, ומשמשות בית ל-33 משפחות בדואיות (שאוכלוסייתן נאמדת ב-130 נפשות).

מאז שנות התשעים המאוחרות ריחפה מעל משפחות פלסטיניות באזור סכנת עקירה בכפייה, הן בגין פעילות ההתפשטות של מתנחלים ממשואה והן בשל צווי הפסקת עבודה והריסה שהנפיק ממנהל האזרחי הישראלי, בנימוק שהמשפחות הללו גרות על "אדמות מדינה"⁵. לדברי תושבים פלסטיניים, מאז תחילת שנות האלפיים השתלטו מתנחלים מהתנחלות משואה על כ-50 דונמים באזור, באמצעות גידור של חלקות אדמה ועיבודן, בכדי להרחיב את ההתנחלות.

המתרחבות פרצה שוב באמצע חודש אוקטובר, כשמתנחלים הגיעו לאזור אבו אל-אגי כדי להרוס שני דירים, שבתחילת החודש הוציא נגדם המנהל האזרחי הישראלי (מנהא"ז) צווי הפסקת עבודה. בעקבות התערבות של האו"ם ושל המנהא"ז הגיעו לשטח כוחות ישראליים שמנעו עימותים בין מתנחלים לפלסטינים. ברם, ימים אחדים לאחר מכן פרצו שוב עימותים, כשמתנחלים חזרו לאזור והחלו לגדר חלקת אדמה בעמודי גידור ממתכת. פעילויות הגידור של המתנחלים נמשכו עד לסוף אוקטובר - בסופה של תקופה זו כבר הציבו המתנחלים עמודי גידור לאורך כ-500 מטרים של קרקעות, לרבות 200 מטרים שבהם הותקנה גדר רשת. במהלך התקופה פרצו שוב עימותים שהביאו למספר רב של פצועים פלסטיניים (ראו פרק אלימות מתנחלים).

אם תושלם, תחסום הגדר את גישתן של משפחות בדואיות המתגוררות באזור, המחזיקות בבעלותן כ-5,000 כבשים ותלויות במרעה לפרנסתן. כרגע השטח המגודר הינו הדרך המשמשת את הרועים לצאת את בתיהם ולחזור אליהם. לרועים אין דרך חלופית, הואיל ואסור להם להשתמש בכביש המוביל להתנחלות והדרך האחרת, ליד כביש 90, שעשויה לתת להם גישה הינה אדמה חקלאית שאותה מעבדים פלסטינים.

ביר אל עיד הינה קהילת רועים קטנה בשטח C, בכינה הדרום-מזרחית של נפת חברון. בשנת 2001 נאלצו חברי הקהילה לעזוב כתוצאה מהצקה שיטתית של מתנחלים שחיו במאחז הסמוך, מצפה יאיר. גורם נוסף שהביא לעקירתם בכפייה היו הגבלות הגישה למרבית שטחי המרעה שלהם, שנמצאו בשטחים שהצבא הישראלי הכריז עליהם קודם לכן כשטחים "סגורים" לצורך אימונים.

באוקטובר 2009, במסגרת עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק הישראלי שהארגון הלא ממשלתי הישראלי "רבנים למען זכויות אדם" הגיש בשם התושבים, הודיעו הרשויות הישראליות כי התושבים רשאים לחזור, אבל כי עליהם להישאר בתחומי שטח מוגבל. בעקבות ההודעה חזרו ארבע משפחות (המונות כ-50 נפשות), אבל זמן קצר לאחר מכן החל המנהל האזרחי הישראלי (מנהאיז) לחלק צווי הפסקת עבודה נגד כל אוהלי המגורים והמחסות לבעלי-חיים שהוקמו במקום, בנימוק שאין להם היתרי בנייה. עד עתה התקבלו 17 צווים כאלה. בקשות לקבלת היתרים, כמו גם טיוטה של תוכנית מתאר לקהילה, שארגון "רבנים למען זכויות אדם" הגיש מאוחר יותר למנהאיז, נדחו כולן.

בנוסף על סכנת ההריסה, התמודדו התושבים מאז חזרתם גם עם הצקות והפחדה מצד מתנחלים הגרים בשני מאחזים סמוכים (מצפה יאיר וחוות לוציפר). יחד, שני הגורמים הללו שבים ומעמידים את הקהילה בסכנת עקירה קרבה ובאה.

כמו כן, החודש רשם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA) את מסירתם של צווי "הפסקת עבודה" והריסה נגד 32 מבנים בשטח C, וכן 10 צווי גירוש נגד משפחות המתגוררות בשטח C בנפות סלפית, טובאס, רמאללה ושכם.⁸

לדברי כוח המשימה המשפטי של קבוצת העבודה לטיפול בעקירה בכפייה, סקרו של הארגונים המספקים סיוע משפטי בשטח C מראה עלייה חדה במספר הבקשות לפעולה משפטית נגד צווי הפסקת עבודה והריסה, מה שעשוי להעיד על עלייה בהנפקתם של צווים אלה על ידי המנהל האזרחי הישראלי; עורכי דין העובדים בשירותם של חמשת הארגונים העיקריים המעניקים סעד משפטי⁹ מספקים כרגע סיוע משפטי בתיקים של 501 צווים שהוצאו בשבעת החודשים הראשונים של 2010, לעומת 171 צווים שהוצאו בשבעת החודשים האחרונים של 2009. מרבית הצווים שהוצאו ב-14 החודשים שאותם בדק הסקר ניתנו בנפות חברון (209), רמאללה (149) ושכם (75).

פלסטינים נתקלים בקשיים חמורים ביותר במאמציהם להשיג היתר בנייה בגדה המערבית: בשטח C, יותר מ-70 אחוזים מן האדמות, המוקצים כרגע להתנחלויות או לצבא הישראלי, אינם זמינים

(נפת שכם), הציתה קבוצת מתנחלים מחסן בבית ספר תיכון לבנות והרסה את ציוד הספורט שנשמר בתוכו. כמו כן השחיתו המתנחלים את אחד מקירות בית הספר בכתובות. לדברי אמצעי התקשורת הישראליים, משטרת ישראל חושדת שאת שתי התקיפות ביצעו מתנחלים בהקשר של הניסיונות למנוע את "חידוש ההקפאה" של הבנייה בהתנחלויות.

דיווחים על עלייה במספר צווי ההריסה בגדה המערבית

באוקטובר נהרסו בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, 25 מבנים בסך הכול, הריסות שהביאו לעקירתם בכפייה של 39 פלסטינים והשפיעו על לפחות 76 בני אדם נוספים. בעשרת החודשים הראשונים של 2010 נהרסו בשטחים הללו 313 מבנים בסך הכול.⁶ אף שנתון זה מייצג עלייה בהשוואה למספר המבנים שנהרסו בתקופה המקבילה ב-2009 (255), ההריסות של שנת 2010 הביאו לעקירתם בכפייה של פחות בני אדם (402 לעומת 546). שתיים מן ההריסות החודש התרחשו בהקשר של מבצע צבאי בשטח של העיר חברון הנתון לשליטת ישראל (H2), בעוד שהיתר בוצעו בגין היעדר היתרי בנייה שמנפיקה ישראל.⁷

לפלסטינים, בעוד שהשימוש של פלסטינים ב-29 אחוזים נוספים של האדמות כפוף להגבלות חמורות. לפיכך, רק אחוז אחד מן האדמות בשטח C זמין לבנייה ולפיתוח פלסטיניים. על פי נתונים סטטיסטיים רשמיים, בין 2000 ל-2009 הנפיק

רצועת עזה

תקיפות אוויריות והגבלות גישה ישראליות ממשיכות לגבות נפגעים

באוקטובר הרגו כוחות ישראליים שלושה אנשי פלג חמוש וכצעו 23 אזרחים בתוך תחומי רצועת עזה. אחד-עשר ממקרי הפציעה התרחשו במהלך תקיפות אוויריות, שעל פי הדיווחים חלקן בוצע בתגובה לירי טילים לעבר דרום ישראל בידי פלגים חמושים פלסטיניים. בתקרית אחת, ב-7 באוקטובר, תקף חיל האוויר הישראלי בסיס אימונים צבאי השוכן מצפון מערב לעיר עזה, פצע שישה אזרחים וגרם נזק ל-30 מבנים ולשלושה כלי רכב בקרבת מקום. תקיפה אווירית נוספת, שנערכה באותו היום, התמקדה בכלי רכב שהסיע לכאורה חמושים פלסטיניים. הטיל שנורה החטיא אמנם את כלי הרכב האמור, אבל גרם לפציעתם של חמישה אזרחים, ביניהם שני ילדים (בני 10 ושנתיים), שנצעו בסמוך במכונית אחרת. פלגים חמושים פלסטיניים המשיכו כל החודש בירי טילים מתוצרת מקומית אל דרום ישראל. לא דווח על נפגעים ישראלים או על נזק לרכוש ישראלי כתוצאה מירי הטילים הפלסטיניים.

נמשכות ההגבלות שמטילה ישראל על גישה של פלסטינים לשטחים הנמצאים במרחק של עד 1,500 מטרים מהגדר המפרידה בין עזה לישראל (17 אחוזים משטחה של עזה). במספר תקריות נפרדות פתחו כוחות ישראליים באש על פועלים פלסטיניים שאספו גרוטאות מתכת ליד הגדר, וכצעו עשרה מהם. באותו הקשר נפצע גם קשיש, כשכוחות ישראליים פתחו באש על חקלאים פלסטיניים שמשקו זיתים בשדות הנמצאים במרחק כ-400 מטרים מהגדר, ממזרח לחאן יונס. בתקרית אחרת נפצע אדם לוקה בשכלו כשעל פי הדיווחים התקרב לגדר. כמו כן, ב-19 הזדמנויות נפרדות ביצעו דחפורים וטנקים

המנהל האזרחי הישראלי כ-5,600 צווי הריסה בשטח C, נגד מבנים שנבנו בלי היתר.¹⁰ בירושלים המזרחית, רק 13 אחוזים מהאדמות מיועדים לבנייה פלסטינית, לעומת 35 אחוזים שהופקעו לשימושן הבלבדי של התנחלויות.¹¹

ישראלים חדרות לעומק כמה מאות מטרים בתוך שטח רצועת עזה, ונסוגו אחרי שיישרו אדמה.

נמשכת גם חסימת הגישה לשטחי דיג הממוקמים במרחק של יותר משלושה מיילים ימיים מן החוף. בתשע תקריות נפרדות פתחו כוחות של חיל הים הישראלי ביריות "אזהרה" על סירות דיג פלסטיניות, ואילצו אותן לחזור לחוף. אף שהחודש לא דווח על נפגעים, ניזוקה סירה אחת מן הירי.

מאז תחילת 2010 נהרגו 55 פלסטינים ו-200 פלסטינים אחרים נפצעו על ידי כוחות ישראליים ברצועת עזה, בעוד ששלושה חיילים ישראליים נהרגו בעזה (כולל אחד שנהרג מ"אש כוחותינו") ועוד שישה נפצעו. אף שבמספר ההרוגים השנה ניכרה ירידה לעומת שנת 2009 (71), מספר הפצועים עלה משמעותית (220 לעומת 163), מבלי להביא בחשבון נפגעים במהלך מתקפת "עופרת יצוקה" (כלומר, לפני ה-19 בינואר 2009). למרות התבדרות המגמות בכל הנוגע למקרי מוות וכפיעה, בשני המקרים ניכרה בשנת 2010 עלייה מדאגיה בשיעורי הנפגעים האזרחיים: 40 לעומת 30 אחוזים מבין מקרי ההרג, ו-87 לעומת 73 אחוזים מבין מקרי הפגיעה על ידי כוחות ישראליים ברצועת עזה בשנת 2010 ו-2009 בהתאמה, היו אזרחים פלסטיניים.

בתקרית נוספת שהתרחשה החודש והשפיעה על אזרחים, בעקבות פיצוץ בתוך מתקן ביטחוני של החמאס באזור רפיח, נפצעו 26 אזרחים, ביניהם 18 ילדים (15 מהם תלמידים ששהו בכיתותיהם בזמן התקרית), גבר קשיש ושבעה עובדי אורח אחרים. הפגיעות נגרמו בעיקר מרסיסי זכוכית. כמו כן גרם הפיצוץ נזק כבד למתחם עצמו, לארבעה בתי ספר של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם ולמרכז

בריאות אחד של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם בקרבת מקום. נסיבות התקרית עדיין אינן ברורות.

המנהרות ממשיכות לגבות חיי אדם: שלושה פלסטינים נהרגו ושלושה נוספים נפצעו

למרות הדיווחים על האטה בנפח הפעילות במנהרות מאז הקלת המצור הישראלי ביוני 2010, נמשכו התקריות במנהרות. בתי תקריות נפרדות החודש נהרגו שלושה פלסטינים בעת שעבדו בתוך מנהרות מתחת לגבו לעזה עם מצרים, שניים בהתחשמלות ואחד כתוצאה מנפילה. עוד 27 עובדים פלסטיניים נפצעו במנהרות. בשנת 2010 נהרגו 43 פלסטינים ו-109 נפצעו בתקריות שונות במנהרות, לרבות תקיפות אוויריות, התמוטטות מנהרות ותקריות אחרות של התחשמלות ופיצוץ מיכלי גז.

חקירת מקרה הרג ב"עופרת יצוקה"

דוח שפרסמו החודש אמצעי התקשורת הישראליים מצביע על כך שהפרקליט הצבאי הראשי הישראלי (פצ"ר) הורה על פתיחה בחקירה פלילית של תקיפה שהתרחשה במהלך מתקפת "עופרת יצוקה". התקרית, שהתרחשה ב-5 בינואר 2009, הביאה למותם של 21 אזרחים פלסטינים ולפציעתם של 19 אזרחים נוספים, כולם בני אותה חמולה (חמולת סאמוני).¹²

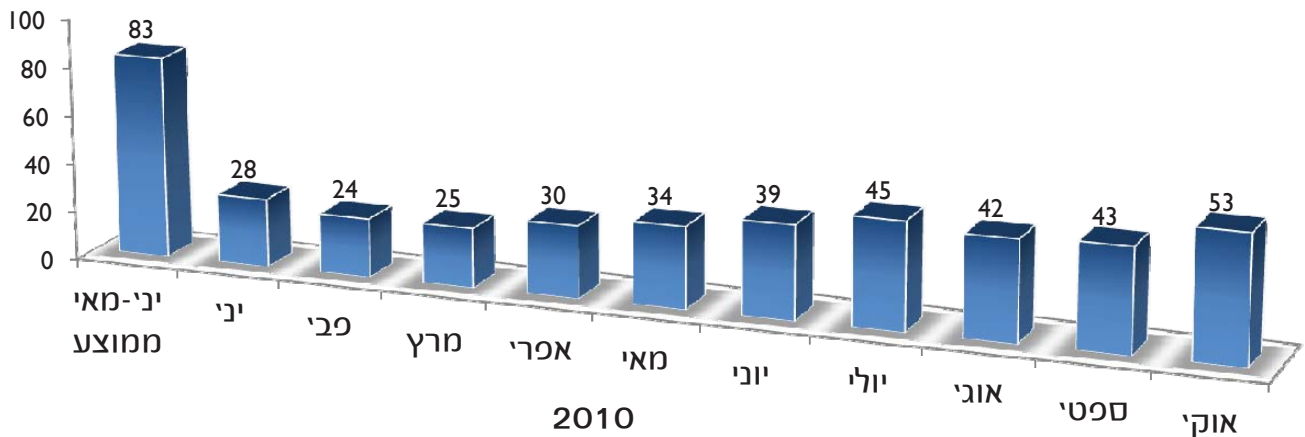
התקרית תועדה בפרוטרוט בדוח שפרסמה משלחת הבדיקה מטעם האו"ם לעניין הסכסוך בעזה (המכונה

גם "דוח גולדסטון"). המשלחת מצאה כי יום לפני התקרית ריכזו חיילים ישראלים כ-100 אזרחים עזתיים, תושבי שכונה במזרח העיר עזה, בבית אחד, שנכנע מאוחר יותר משלושה טילים, שנורו כנראה על ידי מסוק ישראלי. לדברי הדוח, "הכול מצביע על כך שהכוחות הישראליים ידעו כי בבית נמצאים כמאה אזרחים. למעשה, המשפחות ביקשו היתר לצאת את השטח ולעבור למקום בטוח יותר, אבל הצטוו להישאר בביתו של ואעל אל-סאמוני. הבית היה כנראה תחת מעקב מתמיד של החיילים הישראליים, ששלטו באותה עת שליטה מוחלטת באזור."¹³

על פי עדכון שפרסם משרד החוץ הישראלי ביולי 2010, פתח הפצ"ר בסך הכול ב-47 חקירות פליליות של תקריות שהתרחשו ב"עופרת יצוקה".¹⁴ עד עתה הועמדו לדין ארבעה חיילים ישראליים בקשר לשלוש מן החקירות, שבדקו הרג של אזרח אחד, שימוש בילד כמגן אנושי וגניבת כרטיס אשראי.¹⁵

ועדת מומחים שמינתה מועצת זכויות האדם של האו"ם כדי לבדוק את מצב החקירות שערכו שני הצדדים בכל הנוגע לממצאי "דוח גולדסטון", הגישה בחודש שעבר את הדוח שלה.¹⁶ במסקנותיה כתבה הוועדה כי לא הצליחה לאמוד בצורה חד-משמעית האם החקירות הישראליות עומדות באמות המידה הבינלאומיות של עצמאות, חוסר פניות, יסודיות, יעילות ומיידיות, בחלקו בשל אי שיתוף פעולה מצד הרשויות הישראליות. ביחס לחקירות שניהלו הרשויות בעזה קבעה הוועדה כי "היא אינה יכולה להסיק

שיעור הפריטים שאינם מזון מסך היבוא אל עזה

שנערכו חקירות מהימנות ואמיתיות. הוועדה מצאה כי החקירה שניהלה הרשיף "יכולה להיחשב אמינה ואמיתית". עקב כך החליטה מועצת זכויות האדם של האו"ם לחדש את המנדט של הוועדה, וביקשה ממנה להגיש דוח נוסף עד למרס 2001.

המצור נמשך; הייצור והשיקום נותרים מוגבלים

בחודש אוקטובר לא חלו התפתחויות משמעותיות בהקשר של המצור על רצועת עזה, שהועצם ב-15 ביוני 2007. ההגבלות הגורפות על יבוא חומרי בניין ועל יצוא סחורות מעזה ממשיך לסכל את ההתאוששות הכלכלית, כמו גם את היכולת לתת מענה לצורכי הדיור והתשתיות העצומים. כל זאת, חרף ההקלה בהגבלות על היבוא, הנמשכת מאז ה-20 ביוני 2010.

המספר הכולל של מטענים שיובאו לעזה במהלך החודש (4,457) היה גבוה בכ-19 אחוזים ממספרם בספטמבר, אבל נמוך ב-14 אחוזים ממספר המטענים שיובאו באוגוסט. למרות התנודות, הממוצע החודשי של מטענים מיובאים מאז הקלת המצור לפני זמן לא רב (התקופה שבין יולי לאוקטובר 2010) נותר נמוך ב-65 אחוזים מן הנתון המקביל בחמשת החודשים הראשונים של 2007, לפני הטלת

המצור. לצד העלייה בנפח היבוא הביאו עימם ארבעת החודשים האחרונים גם עלייה הדרגתית במגוון הפריטים המיובאים: באוקטובר 53 אחוזים מכלל המטענים המיובאים היו פריטים שאינם מזון (לכני אדם או לבעלי-חיים), הנתון הגבוה ביותר שנרשם מאז ספטמבר 2008¹⁷ ועדיין פחות משני שלישים מהנתונים שקודם למצור. כניסתם של פריטים חדשים מאז יוני 2010, ובמיוחד חומרי גלם תעשייתיים, אפשרה חידוש מוגבל של פעילותן של כמה תעשיות במגזר הפרטי. מרכז הסחר הפלסטיני (Paltrade) מעריך כי במשך אוגוסט וספטמבר 2010 פעלו בעזה כ-1,365 מפעלים תעשייתיים - 35 אחוזים מן הנתון המקביל ביוני 2007. יחד עם זאת, מרבית התעשיות הללו פעלו בתפוקה נמוכה יחסית, המשתקפת במספר הכולל של המועסקים בהן, 6,000 איש, או כ-17 אחוזים בלבד ממספר המועסקים לפני 2007.¹⁸ הגורם המשמעותי ביותר המונע את התרחבותו הנוספת של הייצור במגזר הפרטי הינו האיסור המתמשך על יצוא, המגביל את הייצור לשוק העזתי המוגבל (הן בגודלו והן בכוח הקנייה שלו). מצב זה הוחרף עוד יותר בשל הגידול החד ביבוא מוצרי צריכה מתחרים מישראל וממקומות אחרים.¹⁹

התגלו הנחיות קודמות לניהול המצור

החודש אישרו הרשויות הישראליות פרסום כמה מההנחיות ששימשו עד לא מכבר לנהל את המצור על עזה.¹² בנוסף על אספקת רשימה של "מוצרי יסוד הומניטריים" שיש להרשות את כניסתם אל עזה (בעיקר מזון, מספוא ומוצרי היגיינה), מספקות ההנחיות שורה של נוסחאות לאומדן מספר הימים שיידרשו לתושבי עזה עד שכל מוצר ספציפי יאזל ("אורך נשימה"). על בסיס חישובים אלה נקבע "קו התראה" תחתון ועליון למתן התראה מוקדמת למה שייחשב בעיני הרשויות הישראליות ל"מחסור" ו"עודף". אם וכאשר הגיעו ל"קו העליון" בכל האמור ב"מוצר הומניטרי" נתון, היה יבוא נחסם.

כן פירטו ההנחיות מהם הקריטריונים שכנגדם יש לשקול מתן אישור ליבוא של סחורות אחרות. אלה כללו את תפיסתו התדמיתית של המוצר והאם הוא נתפס "כמותרות", את "הרגישות לצורכי הקהילה הבינלאומית", השלכותיו על מעמדה של ממשלת החמאס והשלכותיו הביטחוניות, בין היתר.

המסמכים הותרו לפרסום כתוצאה מעתירה על פי חוק חופש המידע, שהארגון הלא ממשלתי הישראלי "גישה" הגיש לפני כשנה וחצי לבית המשפט המחוזי. בתגובתו הראשונית לעתירה הכחישו הרשויות את קיומם של המסמכים הללו; בהמשך הדברים הכירו בקיומם אבל סירבו לשחררם "משיקולים ביטחוניים".

בענף הבנייה נצפה בחודשים האחרונים רק גידול שולי בפעילות, בעיקר בשל האיסור על יבוא חומרי בניין בסיסיים, שנותר בעינו למרות ההקלות. מרבית הבנייה לדיור המתבצעת כיום על ידי יחידים מתבססת על כמויות מוגבלות של חומרים המובאים דרך המנהרות מתחת לגבול עם מצרים, או מיוצרים בעזה. כמויות אלו אינן משמעותיות בהשוואה לצרכים שיוצר גידול האוכלוסין הטבעי, כמו גם ההרס במתקפת "עופרת יצוקה". המחסור הקריטי ביותר שעליו דווח הינו המחסור בחצץ, ההכרחי להכנת בטון.

פרמטרים שנקבעו בהודעה מן ה-20 ביוני מתירים את כניסתם לעזה של חומרי בניין למיזמים שיבצעו ארגונים בינלאומיים. יחד עם זאת, מערכת האישורים הרב-שכבתית שהציבו הרשויות הישראליות מקשה מאוד ליישם בפועל את המיזמים הללו. כך למשל, אף שבספטמבר נתנו הרשויות הישראליות אישור שבעל פה ל-17 מיזמים של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם (בשווי שלושה אחוזים מערך כל תוכנית הבנייה של הסוכנות), בוטלו ארבעה מן האישורים הללו מאוחר יותר והמיזמים הוקפאו. נכון לסוף

אוקטובר נכנסו לעזה רק 85 מבין 359 המטענים של חומרים דרושים שהוגשה בקשה להכניסם, ואשר נחוצים למיזמים הללו. ב-10 באוקטובר 2010 קיבלה סופסוף תוכנית הפיתוח של האו"ם אישור "עקרונות" משרד מתאם פעולות הממשלה בשטחים לכניסתם של חומרי בניין בשווי 11.7 מיליוני דולרים ארה"ב, לשבעה מיזמי תיקונים ובנייה.²⁰ יחד עם זאת, זהו רק חלק קטן מן החומרים הדרושים למיזמים שתוכנית הפיתוח של האו"ם הגישה ביולי 2010 למשרד מתאם פעולות הממשלה בשטחים, ששוויים מוערך ב-128 מיליוני דולרים ארה"ב. כרגע תוכנית הפיתוח של האו"ם מגבשת חוזים, ועד שלהי נובמבר תתחיל לדון עם משרד מתאם פעולות הממשלה בשטחים בלוחות זמנים מפורטים לכניסת חומרים. לעומת זאת, כניסתם של חומרי בניין לשדרוגם של שני מתקנים גדולים לטיהור שפכים, במימון הבנק העולמי וגרמניה נמשכת.

בדומה לבנייה הפרטית, המגבלה הגדולה ביותר ליישום קומץ המיזמים שקיבלו את כל האישורים הדרושים הינה המחסור בחצץ. מחסור זה נובע בעיקרו מקיבולתו המוגבלת של המסוע במעבר

פעוטה פלסטינית בת שנתיים מתה בעודה ממתנה להפניה לטיפול רפואי

פעוטה בת שנתיים מעזה נפטרה ב-16 באוקטובר בעודה ממתנה להפניה לטיפול רפואי דחוף בבית חולים ישראלי. הפעוטה חלתה בלוקמיה וטופלה קודם לכן במספר בתי חולים בישראל ובירושלים המזרחית. הבקשה האחרונה לטיפול דחוף נותרה בלא מענה במשך שמונה ימים, וכשבסופו של דבר אישרו הרשויות הישראליות את הבקשה היתה הפעוטה חלושה מדי לנסוע לטיפול, ומתה כעבור יומיים. המקרה של ניסמה ממחיש עד כמה מוגבלות האפשרויות לטיפול במחלת הסרטן ברצועת עזה. מדי חודש, כעשרה אחוזים מן ההפניות לטיפול רפואי הינן של מטופלים חולי סרטן; מרביתם נאלצים לצאת את עזה, הואיל וטיפול במחלת הסרטן כמעט ואינו זמין ברצועה.

מאז ינואר 2009 מתו בסך הכול 33 מטופלים בעודם ממתנים לגישה לבתי חולים מחוץ לעזה.

באוקטובר אישרו הרשויות הישראליות 76.2 אחוזים מבקשות המטופלים לצאת את עזה דרך מעבר ארז, לבתי חולים בירושלים המזרחית, בגדה המערבית, בישראל ובירדן. זהו השיעור הנמוך ביותר מאז מאי 2010, נמוך במידה ניכרת מאשר בספטמבר, שאז עמד שיעור האישורים על 85 אחוזים. מצד שני, שיעור המקרים המעוכבים היה השלישי בגובהו השנה, 26.6 אחוזים מכלל הבקשות (211 מטופלים) עוכבו, נתון כפול כמעט לעומת 12.8 אחוזים של בקשות שעוכבו בספטמבר.

לנתונים מפורטים על הפניית מטופלים מעזה לטיפול רפואי, ניתן להירשם לדוח החודשי של ארגון הבריאות העולמי, ב: rad-report@who-health.org

רצועת עזה או לצאת ממנה דרך מעבר ארז, ועד עתה אושרו 45 אחוזים מן הבקשות - נתון נמוך בהרבה מהשיעור הממוצע של בקשות דומות בששת החודשים הראשונים של 2010, קודם להודעה על ההקלות במצור, שעמד על 76 אחוזים. מאז תחילת 2010 ירד בהדרגה מספר הבקשות שהוגשו על ידי סוכנויות האו"ם - בהשוואה לינואר 2010, צנח מספר הבקשות באוקטובר בכדי 55 אחוזים. לצד הירידה במספר הבקשות המוגשות למתייק עזה, דומה שיש גם ירידה בשיעור הבקשות המאושרות. בהשוואה לינואר, ירד שיעור האישורים באוקטובר ב-50 אחוזים בקירוב.

קרני. מתקן זה, אף שהינו היחיד המשמש להעברת חצץ, מספוא ודגנים, מופעל רק יומיים בשבוע. התחייבות קודמת של הרשויות הישראליות להרחיב את פעולתו ליום נוסף בשבוע אינה מיושמת. מצב זה הביא להאטה משמעותית בקצב ההתקדמות, על אף זמינותם של החומרים המועברים דרך מעבר כרם שלום.

גישה הומניטרית לרצועת עזה

לא נצפה שיפור בגישתם המוגבלת של אנשי סגל הומניטרי אל תוך עזה והחוצה ממנה, במיוחד בכל האמור בסגל מקומי. במשך אוקטובר הגישו סוכנויות האו"ם 45 בקשות של אנשי סגל מקומי להיכנס אל

נושאים שונים ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש

על העצירים לחץ להודות. העצירים הוחזקו בתאים קטנים ונטולי חלונות (חלקם בכידוד) שהתנאים ההיגייניים בהם היו "מחרידים", ורבים מהם לא הורשו להחליף בגדים. השימוש המתמשך בתאורה מלאכותית מנע מהם להבחין בין יום ללילה, והאור והאוויר הדחוס (שלעיתים קרובות היה קר או חם מדי) גרמו להם לבעיות ראייה ולכאבי ראש. כמה עצירים דיווחו על מניעת שינה במכוון, ואילו אחרים מדווחים כי התנאים בתאם לא אפשרו שינה. נהגים אלה עולים בקנה אחד עם התעללויות שתועדו זה שנים על ידי ארגוני זכויות אדם ישראלים ופלסטיניים.²³

על פי הדוח, דפוס ההתעללות שהוחל על העצירים הוא כנראה מחושב, ונועד בחלקו לשבור את העציר באמצעות אי-נוחות גופנית, חרדה, הלם ובלבול, כדרך לכפות על העצירים להודות. יחד עם זאת מציינים מחברי הדוח כי לעיתים קרובות ההתעללות מתרחבת אל מעבר לתקופת החקירה, ושונה מהותית מהיחס לאסירים פליליים בישראל. לפיכך, הם טוענים, יש להבינה בהקשר של הסכסוך בין ישראל לקבוצות פלסטיניות הפועלות בשם ההתנגדות לשליטתה של ישראל בשפ"כ. בדוח מודגשת העובדה כי מאז 2001 הוגשו למשרד המשפטים 645 תלונות של נחקרים על יחסם של חוקרי השבי"כ הישראלי לעצירים פלסטיניים, אבל אף לא אחת הובילה לפתיחה בחקירה פלילית.

אוקי 2010	ספטי 2010	הגנה על ילדים
0	3	ילדים פלסטינים שנהרגו
0	0	ילדים ישראלים שנהרגו
29	26	ילדים פלסטינים שנפצעו
0	0	ילדים ישראלים שנפצעו
25	0	ילדים פלסטינים שנעקרו עקב היסטת בתים
NA	269	ילדים פלסטינים המוחזקים בבתי כלא ישראלים

האשמות של התעללות בעצירים פלסטיניים

באוקטובר פרסמו שני ארגוני זכויות אדם ישראליים, "בצלם" ו"המוקד", דוח משותף המדגיש האשמות של התעללות בעצירים פלסטיניים המוחזקים במרכז חקירות ישראלי.²² הממצאים, המבוססים על עדויותיהם של 121 פלסטינים שנעצרו בחשד לפעילות נגד הכיבוש הצבאי הישראלי של השפ"כ, מראים כי הם נאלצו לסבול יחס אכזרי, לא אנושי ומשפיל, ובמקרים מסוימים אף עינויים.

צורות ההתעללות עליהן דיווחו העצירים, שמרביתם נעצרו באופן אלים בבתיהם, באמצע הלילה, כוללות אלימות פיזית ואיומים במהלך המעצר והחקירה, כבילה ממושכת באזיקים (באופן שלא אפשר להם להזיז את גופם), וכן איומים על בני משפחותיהם, שבמקרים מסוימים נעצרו אף הם בניסיון להפעיל

לדברי הארגון הלא ממשלתי הפלסטיני א-דימיר, כרגע מוחזקים בבתי כלא ובמתקני כליאה ישראלים כ-6,000 פלסטינים מן השפ"כ, ביניהם 37 נשים ו-264 ילדים. כ-200 מהאסירים מוחזקים במעצר מנהלי (בלא כתב אישום או משפט).

לפחות 21 פלסטינים מוחזקים בקשר למחאות נגד הרחבת התנחלויות והגדר. אחד מהם נידון הודש על ידי בית משפט ישראלי לשנת מאסר, וכן לשישה חודשי מאסר על תנאי ולקנס של 5,000 ש"ח, אחרי שהורשע בהסתה ובארגון הפגנות נגד הגדר. ההרשעה וגזר הדין ספגו ביקורת חריפה מצד הקהילה הבינלאומית.

יום השנה העשירי להחלטה 1324 של מועצת הביטחון של האו"ם

באוקטובר מלאו עשר שנים לקבלתה של החלטה 1325 של מועצת הביטחון של האו"ם, הקוראת למדינות להגן על נשים במצבי מלחמה וסכסוך ולקדם השתתפות נשים בחיים הפוליטיים.²⁴

נשים ונערות פלסטיניות ממשיכות לסבול מהיעדר הגנה מתמשך מפני אלימות ישירה הנובעת מן הסכסוך הישראלי פלסטיני, ומסכסוך בין פלגים פלסטיניים מבית. בנוסף על כך נושאות נשים וילדות פלסטיניות בנטל גבוה יותר של פגיעות לאי-ביטחון תזונתי,²⁵ היעדר גישה לשירותי חינוך ובריאות, ואלימות מבוססת מגדר.

בשנתיים האחרונות התרחשו מרבית מקרי המוות והפגיעה של נשים ברצועת עזה, בעיקר בשל

הערות

1. שני ישראלים נפצעו ביולי 2010 כתוצאה מן הסכסוך הישראלי-פלסטיני.
2. בנוסף נפצעו עוד אחד-עשר פלסטינים במהלך הפגנות שבועיות שהתקיימו בנעלין, בלעין (נפת רמאללה), בית פניר (נפת בית לחם) ובית אמר ואזור H-2 בעיר חברון (נפת חברון).
3. אף שצה"ל הכריז על כמה מהשטחים האמורים כעל שטחים צבאיים הסגורים בפני אזרחים ישראליים למשך עונת המסיק, שטחים אלה אינם בהכרח סגורים בפני מתנחלים בזמנים אחרים במשך השנה, שבהם נעשה חלק ניכר מהנזק לאדמות חקלאיות פלסטיניות.
4. אסטרטגיית "תג המחיר" כוללת אלימות שיטתית, נרחבת וחסרת הבחנה נגד אזרחים פלסטיניים וכוחות הביטחון הישראליים, בעקבות ניסיונות של הרשויות הישראליות לפנות מאחזי התנחלות. המטרה הכוללת של אסטרטגיה זו היא להרתיע את הרשויות הישראליות מפינויים של מאחזים כאלה. לפרטים נוספים ראו ד"ר נתונים של המשרד לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA): אלימות מתנחלים ופינוי מאחזים, נובמבר 2009.

מספר הנפגעים הגבוה במתקפת "עופרת יצוקה" הישראלית.²⁶ נשים ברצועת עזה מושפעות גם מאלימות בין פלגים פלסטיניים ומן הכאוס הביטחוני הכללי המאפיין את חיי היום-יום. לעיתים קרובות הן מהוות מטרות עקיפות של סכסוכים, ונהרגות כתוצאה משימוש רשלני בכלי נשק, כעוברות אורח בעת תקיפות ישראליות או כתוצאה מסכסוכים בין פלגים פלסטיניים.²⁷ בגדה המערבית נפצעות נשים במספר גדל והולך בהקשר של אלימות ישראלית-פלסטינית.²⁸ למעשה, יותר מ-70 אחוזים מכלל הפגיעות בקרב נשים בשפ"כ בשנת 2010 התרחשו בגדה המערבית בהקשר זה (91 מתוך סך של 125 פגיעות).²⁹

גורם המעורר חששות גדלים והולכים בשנים האחרונות הינן ההגבלות הגוברות על חירויות הפרט ברצועת עזה, שבמסגרתן מאולצות לעיתים קרובות נשים וילדות להיכנע לנורמות התנהגות חברתיות שמרניות. כך למשל, ביולי 2009 חויבו עורכות דין המופיעות בבתי המשפט לאמץ קוד לבוש הכולל כיסוי ראש וגלימה ("גיילבאב").³⁰ ארגוני נשים נסגרו ומעת לעת סבלו מהצקות.³¹ אמצעים כאלה מחריפים את תנאי החיים הקשים ממילא של נשים הנאבקות לתת מענה לצרכיהן הבסיסיים תחת הכיבוש הישראלי, וממחישים בבירור את הצורך במאמצים נוספים למימוש המטרות המגולמות בהחלטה 1325 של מועצת הביטחון של האו"ם.³²

5. לדברי "במקום", ישראל רואה בכמעט 30 אחוזים משטחי הגדה המערבית "אדמות מדינה", שרובן מצויות בבקעת הירדן. שטחים אלה כוללים 13 אחוזים של אדמות שנרשמו כאדמות "ממשלה" עם תחילת הכיבוש בשנת 1967. ראו "במקום", "התחום האסור - מדיניות התכנון הישראלית בכפרים הפלסטינים בשטח C", יוני 2008, עמ' 29.
6. מרבית ההריסות (85 אחוזים) התרחשו בשטח C. נתון זה כולל שבעה מבנים שנהרסו על ידי בעליהם בירושלים המזרחית, לאחר שאלה קיבלו צווי הריסה מהרשויות הישראליות.
7. בנוסף על כך פילסו כוחות ישראליים החודש שני מפעלי פחם בבעלות פלסטינית בכפר ברטעה א-שרקיה (נפת ג'נין), השוכן בשטח שבין הגדר לקו הירוק, בנימוק שפעלו בלי רישיון. המפעלים העסיקו 20 איש. הריסתם של המפעלים, הממוקמים מתחת לפני הקרקע, לא נכללה בסך המבנים שנהרסו.
8. שניים מן הצווים הונפקו בנימוק שהאדמה המושפעת הינה "אדמת מדינה", בעוד שהשלישי נגע לאדמה שהצבא הישראלי הכריז עליה שטח "סגור" לצורך אימונים.

23. כך למשל, הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל, "ככילה כהתעללות וכעינויי", יוני 2009; *International Children of Defence*. סניף פלסטין, "אסירים ילדים פלסטיניים: ההתעללות והעינויים השיטתיים והמוסדיים של ילדים פלסטיניים בידי הרשויות הישראליות", יוני 2009; ואגודת א-דימיר לתמיכה ולזכויות אדם לאסירים, "עדכון רבעון על אסירים פלסטיניים", ה-20 באוקטובר 2010.
24. מועצת הביטחון אימצה את החלטה 1325 ב-31 באוקטובר 2000. את נוסח ההחלטה ניתן להוריד באתר האו"ם: http://pdf.1325e_res/events/org.un.www
25. כך למשל, משקי בית שבראשם עומדת אישה הם מן הפגיעים ביותר לאי-ביטחון תזונתי.
26. מאז תחילת 2009 נהרגו 191 נשים פלסטיניות וכ-1,500 נפצעו כתוצאה מאלמות הקשורה לסכסוך הישראלי-פלסטיני בשפ"כ. הנתונים הללו כוללים נשים שנהרגו ונפצעו בעזה במשך מתקפת "עופרת יצוקה" הישראלית, שהחלה ב-28 בדצמבר 2008. נתונים על נפגעים שאינם נפגעי "עופרת יצוקה" הם לתקופה שבין ה-1 בינואר 2009 ל-9 בנובמבר 2010. חמש נשים נוספות נהרגו ושלוש נפצעו בהקשר של לחימה בין פלנים פלסטיניים וסכסוכים משפחתיים. כמו כן רשם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים במהלך התקופה ארבע נשים שנהרגו בפגעים שבוצעו בשם "כבוד המשפחה" וארבע שנהרגו בשל טיפול רשלני בכלי נשק.
27. כך למשל, באוקטובר דיווח המרכז הפלסטיני לזכויות אדם בעזה על פגיעתן של תשע נשים כתוצאה מפיצוץ במרכז אימונים של החמאס, ב-21 באוקטובר 2010. ר' פרסום בעיתונות ב: <http://org.pchrgaza.www>
28. ב-2010, בין ה-1 בינואר ל-9 בנובמבר 2010, נפצעו בהקשר זה 91 נשים, לעומת 67 בכל שנת 2009.
29. כמעט 85 אחוזים ממקרי הפגיעות הללו התרחשו במהלך הפגנות נגד בניית הגדר והרחבת התנחלויות, או בתקריות במעורבות מתנחלים בגדה המערבית.
30. ר' הודעה לעיתונות של המרכז הפלסטיני לזכויות אדם מן ה-26 ביולי 2009, "ההחלטה לכפות גלימות ורעלות מסורתיות על עורכות דין ברצועת עזה אינה חוקית".
31. הרצאה מטעם ארגוני נשים, כולל UNIFEM, באירוע הפתוח לציון החלטה 1325 שאורגן ב-10 ביולי 2010.
32. לסקירה כללית על נשים פלסטיניות וביטחון ראו: דוח DCAF. שראה אור במאי 2010 ואשר ניתן לקרוא ב: <http://www.dcaf.ch>
9. הארגונים שאותם בדק הסקר כוללים את מועצת הפלסטיים הנורווגית, רבנים למען זכויות אדם, מרכז הסיוע המשפטי הירושלימי, אגודת סנט איב ומשרד הגדר וההתנחלויות של הרשות הפלסטינית.
10. נתון שהושג על ידי הארגון הלא ממשלתי הישראלי "במקום - מתכננים למען זכויות תכנון", באמצעות עתירה מכוח חוק חופש המידע.
11. למידע נוסף, ראו המשרד לתיאום עניינים הומניטריים בשפ"כ, "הגבלת המרחב: משטר התכנון והבנייה בישראל מיישמת בשטח C של הגדה המערבית", 2009, וכן "משבר התכנון בירושלים המזרחית: כיצד להבין את תופעת הבנייה הבלתי חוקית בירושלים", 2009.
12. עמוס הראל ואגשיל כפר, "צה"ל חוקר קצינים בכירים בנוגע לתקיפה בעזה שבה נהרגו 21 בני משפחה אחת", "הארץ", ה-24 באוקטובר 2010.
13. משלחת הבדיקה מטעם האו"ם לעניין הסכסוך בעזה, עמי 207. המשלחת מצאה גם כי כוחות ישראליים מנעו במשך למעלה מיומיים מצוותים רפואיים של הצלב האדום הבינלאומי ואגודת הסהר האדום הפלסטינית לפנות את הפצועים.
14. משרד החוץ הישראלי, חקירות מבצע "עופרת יצוקה" ברצועת עזה, עדכון שני, יולי 2010.
15. "בצלם", http://www.btselem.org/english/gaza_strip/military_police_investigations_into_castlead_violations.asp
16. 15/50/HRC/A
17. בספטמבר 2008 היה יבוא גדול יחסית של חומרי בניין, בהקשר של ההסכם המכונה "הסכם הרגיעה" בין ישראל לחמאס, שהתמוטט בנובמבר 2008.
18. מרכז הסחר הפלסטיני, מעברי עזה - דוח מעקב דו-חודשי, אוגוסט-ספטמבר 2010.
19. להמחשה ראו חדשות הבי.בי.סי, "עסקים בעזה כלואים בשל האיסור הישראלי על יצוא", ה-2 בנובמבר 2010.
20. מיוזמים אלה כוללים: בניית 200 יחידות דיור באזור הדרומי; תיקונים בתחנת הכוח של עזה וברשתות הקשורות אליה; שדרוג של מתקן התפלה; תיקון גשר; בניית 100 חדרי אריזה חקלאיים.
21. את כל המסמכים המקוריים בעברית, כמו גם המובאות באנגלית, ניתן לקרוא ב: <http://www.gisha.org>
22. "שיטות חשוכות: ההתנהלות כלפי עצורים פלסטינים במתקן החקירות של השב"כ בפתח-תקווה", אוקטובר 2010.

ברשימה המפורטת לעיל ארגוני וסוכנויות או"ם וארגונים הומניטריים מקומיים ובינלאומיים המשתתפים בקבוצות עבודה מגזרית ומספקים בעקביות מידע עבור דו"ח המעקב ההומניטרי:

United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Development Programme (UNDP), United Nations Development Fund for Women (UNIFEM), United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO), United Nations Food and Agricultural Organization (FAO), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), United Nations Office for the High Commissioner of Human Rights (OHCHR), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Relief and Works Agency for

Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process (UNSCO), World Food Programme (WFP), World Health Organization (WHO), Al Haq, Badil, Save the Children (UK), Defence for Children International – Palestine Section (DCI-PS), Oxfam GB, Palestine Hydrology Group (PHG), Campaign for the Right to Enter, ACF-E, AAA, ACP, ACAD, and members of the Temporary International Mechanism (TIM).

*לפרטים ולמידע נוסף פנו אל יחזקאל ליין, דוא"ל: lein@un.org טל: 02-5829962

הנוסח המחייב הוא הדוח המלא בשפה האנגלית; לקריאתו פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2010_11_12_english.pdf